אישים באגרות הראי"ה

מר גדליהו בובליק

עיתונאי יידי בניו יורק ומנהיג ציוני דתי, מחבר "מן המצר" (ככל הנראה) · תרל"ה – תש"ח (1875–1948)

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

ככל הנראה זהו גדליהו בובליק: באגרת שמו כתוב "גדליה בובזלין", אבל הספר "מן המצר" שנזכר בה הוא ספרו של בובליק, וגם השנה והמקום מתאימים. גדליהו בובליק נולד בשנת תרל"ה (1875) בגרודנה, ולמד בישיבות לומז'ה ומיר. בשנת 1904 היגר לניו יורק, וכתב בעיתונות היידית. היה ממנהיגי הציונות הדתית בארצות הברית. נפטר בז' באדר תש"ח (1948).

הרב קוק על גדליהו בובליק

במרחשוון תרפ"ה (1924), כשהרב קוק היה בניו יורק, שמח על כוונתו לתרגם את ספרו "מן המצר" לעברית ולאנגלית. עיקר מקומו בעברית, כתב הרב קוק, כי רוב ספרות ההשכלה והלאומיות המודרנית כתובה עברית, והספר מכוון נגדה. עוד הציע להוסיף בתחילת הספר דברים נגד הפסימיות (כרך ד', אגרת ארנה).

האגרות

כרך ד', אגרת ארנה: בח' במרחשוון תרפ"ה, מניו יורק: על תרגום ספרו "מן המצר" לעברית ולאנגלית.
"שעומד הוא להעתיק את ספרו החביב "מן המצר" ללשה"ק"

ראו גם

המסע לאמריקה תרפ"ד. (המסע לאמריקה)

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר גדליהו בובליק, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארנה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ח' מרחשון תרפ"ה - ניו יורק **נמען:** מר גדליה בובזלין

שמחה על כוונתו לתרגם את ספרו 'ימן המצר' לעברית ולאנגלית; עיקר מקומו בעברית, כי רוב ספרות ההשכלה והלאומיות המודרנית כתובה עברית, ו'רטיותיו' מכוונות נגדה. בתחילת הספר יש להוסיף דברים נגד הפסימיות: רב בכה על 'ואכלה אתכם ארץ אויביכם', אבל השיבו 'כאכילת קשואין ודלועין' - נצח ישראל לא יכלה (מכות כד א).

עיקרי הדברים

- תרגום לעברית.
- נגד פסימיות.
- נצח ישראל.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1]. ח' מ"ח[2] פ"ה נו"י[3]

ידידי היקר הרה"ח[4] סופר מהיר [מפלש] אמונה מר גדליה בובזלין [גדליה בובליק, עיתונאי ומראשי "המזרחי" בארצות הברית] שליט"א[5]

שלו'[6] וברכה בשמחה קראתי את מכתבו החביב אשר בו הודיעני שעומד הוא להעתיק את ספרו החביב "ימן המצר" [ספר שכתב בובליק ביידיש] ללשה"ק[7] ולאנגלית. הנה ע"ד[8] ההעתקה העברית, חשבתי בדעתי עוד טרם הודיעני מהחלטתו זאת, להעיר עליה את כבודו, כי עיקר מכונו של הספר ראוי ונכון להיות כתוב עברית, אע"פ[9] שגדולה היא מאד התועלת היוצאת מאתו בהיותו כתוב אידיש, אבל סוף כל סוף כל המהלכים של אלה התנועות החדשות שיסודן בהתעוררותה של ההשכלה והלאומיות המודרנית, שעם אורותיהן הכניסו לעולמינו מחשכים והמון רב של נביקת רוח ישראל, החלק היותר ניכר מהספרות המשפעת הזאת, הוא כתוב עברית, ולעומת המחלות הללו רטיותיו של "ימן המצר" הן מכוונות, ע"כ[10] הנני מאד מאשר חילו של כבודו על הפעולה הטובה והנכונה הזאת לתן לקורא עברית את הספר הנכבד הזה.

אמנם אין לי כל ספק שגם באנגלית יביא רב ברכה. והנה לא אמנע מלהעיר את כבודו, שבהתחלת הספר, שהדברים באו בצורה פיסימית ביחש לקיום כלל האומה, ראוי להוסיף דברים אחדים המסירים את הציורים הקודרים שמחשבה גדולה זו מציירת אותם באימה יתירה, וכבר מצינו שרב אמר מספינא מהאי קרא, ואכלה אתכם ארץ אויביכם (מכות כ"ד א') [ויקרא כו, לח; מכות כד] ואין ספק שאמר זה למראה ירידת היהדות שמצא בבבל כאשר בא שמה, עד דשמע להההיא אתתא בטטלפוש דאמרה לחבירתה רבעא דבשרא כמה חלבא בעי לבשולי ואמר בחרדה לא גמרי דבשר בחלב אסור (חולין ק"י א') [חולין קי] ומ"מ[11] מה השיבו ע"ו בגמרא מכות שם, ודילמא כאכילת קשואין ודלועין,

כלומר שגם אכילת ארץ האויב לא תוכל לכלות את נצח ישראל העומד לעד, עד אשר סוף סוף יקוים החזון ונצדק קודש.

והנני חותם בברכה נאמנה ובחזוק ידי כבודו בעבודתו הספרותית הראויה לתודה והוקרה רבה מכל ישרי לב ורוח בישראל, נאמנו באהבה.

אברהם יצחק הכהן קוק

---

1. ב״ה - ברוך השם
2. מ״ח - מרחשון
3. נו״י - נוא יורק (ניו יורק)
4. הרה״ח - הרב החסיד
5. שליט״א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
6. שלו׳ - שלום
7. ללשה״ק - ללשון הקודש
8. ע״ד - על דבר
9. אע״פ - אף על פי
10. ע״כ - על כן
11. ומ״מ - ומכל מקום